

Sommarsticklingar

Under en regnperiod brukar jag passa på att ta sommarsticklingar från buskar och enskilda träd i skogsträdgården. Det kan vara lite svårare att ta sticklingar på sommaren jämfört med vintern eftersom de är känsligare, har lättare för att torka ut och det krävs lite mer skötsel. Jag brukar ta årsskotten på de yngsta buskarna någon gång mellan juni-augusti. Man skiljer på örtartade och halvförvedade sticklingar och ju tidigare på sommaren man klipper buskarna desto mer örtartade är de. Under juli börjar årsskotten mogna och blir de mer och mer förvedade.

Jag klipper mina sticklingar med en sekretär på morgonen eftersom det sägs att det är mest spänst i kvisten då. Denna gång blev det i regnväder men om man klipper under en torrperiod så kan man vattna busken rikligt på kvällen innan. Jag sätter mina sticklingar i en hink med vatten innan jag börjar med att klippa skotten i rätt storlek.

Sticklingarna

Sticklingar tar jag från: blåbärstry, koreansk silverbuske, vinbärs, krusbär, fläder, aronia, mullbär och goji. Jag har tidigare fått goda resultat med blåbärstry, vinbär, krusbär, fläder, aronia och goji. Koreansk silverbuske har varit svårare och mullbär har jag aldrig lyckats med. Silverbuske, havtorn och ärtbuske är lättast att lyckas rot som vintersticklingar.

Tillverka ditt eget rothormon

Man kan klippa färskt årsskott från någon buske av videsläktet, Salix (sälge, vide, pil). Bladen kan följa med men det är främst i kvisten som växthormonet sitter. Klipp kvisten i lagom långa bitar så det får plats i en hink. Häll vatten över och låt blandningen stå i rumstemperatur i ca 24 timmar. Om man inte har vide i sin närhet kan man använda vanlig torrjäst som man doppar ändarna av sticklingarna i innan man sätter ner de i krukorna. Det sägs att jästen minimerar uttorkningen av sticklingarna.

Gör så här med dina sticklingar

1. Klipp årsskotten i ca 5–14 cm om det är örtartade och lite längre om det är halvförvedade. Med minst två bladnoder per kvist. Nedersta delen skärs snett, direkt under en bladnod och toppen klippas rakt av, direkt ovanför en bladnod.
2. Lämna det översta bladparet och ta bort resten av bladen.
3. Låt alla sticklingar stå i rotningsvattnet cirka 30 minuter eller doppa ändarna i jästpulver.
4. Stoppa ner sticklingarna i rotningsmediet. Se olika blandningar längre ner.
5. Om det är möjligt så låt sticklingarna stå i en så jämn temperatur som möjligt ca 18–24 graders värme under dagen, gärna ganska mörkt för att minska avdunstningen från bladen under de 4–6 dagarna av processen. Det gör inget om temperaturen går ner mot ca 10 grader under natten. Kom ihåg att inte ställa sticklingarna i direkt solljus.
6. Sticklingarna vill också ha hög luftfuktighet och det kan man erbjuda på olika sätt. Under en regnperiod blir det naturligt sätt en högre luftfuktighet ute vilket underlättar processen. Man kan låta sticklingarna stå ute i skugga i ett skyddat läge.

Olika sätt att skapa högre luftfuktighet åt sticklingarna

Jag gör på lite olika sätt med mina sommarsticklingar. Ibland sätter jag ner några sticklingar från samma buske i en större kruka eller en och en i ett pluggbrätte. Denna gång experimenterar jag med barkmull men jag blanda eget substrat. Om jag bara tar några få sticklingar trä jag över en plastpåse med hål i, över varje kruka med sticklingarna för att skapa en bättre luftfuktighet. Några gånger i veckan öppnar jag för att spraya in vatten för att hålla sticklingarna fuktiga och så kollar jag så att

substratet är fuktigt. Har jag tagit många sticklingar bygger jag ibland ett litet fyrkantigt tält som jag placera i ett skuggigt och skyddat läge, jag spänner plast runt för att öka luftfuktigheten därinne. Men jag tycker att det har varit enklast att använda en genomskinlig plastlåda och förvara sticklingarna däri de första 4- 6 veckorna. Då kan man smidigt flytta plastlådan för att öka ljusmängden men kom ihåg att aldrig ställa sticklingarna i full sol eftersom det kan få sticklingarna att torka ut. Jag läste att ljusmängden kan ökas successivt från 4-6 dagar efter att man satt ner sticklingen i substratet. Den 4 veckan brukar jag öppna locket på lådan, så sticklingarna vänjer sig vid den naturliga luftfuktigheten.

Jag har också lyckats med sticklingar utan att hålla på att trä plast runt och bara låtit dem stå i skugga under hela sommaren och på hösten har jag flyttat sticklingarna till växthuset.

Rotningsmediet/substratet till sticklingarna

Det substrat man använder till sticklingarna kallas för rotningsmediet. Jag använder min egen blandning till sticklingarna och den har bestått av en blandning av torv, sand och perlit. I botten har jag ibland lite plantjord som rötterna får användning av när sticklingen väl fått rötter. En sådan blandning möjliggör för sticklingarna att stanna var längre i krukans jämfört med endast barkmull som är bra endast när sticklingarna kommer i gång att etablera rötter. Använder man barkmull till att rota sticklingar så får man kom ihåg att vattna lite oftare för barkmull torkar ut snabbare. Angående användandet av torv så tycker jag att man borde begränsa användandet eftersom torven bildas under väldigt lång tid och har under den tiden lagrat stora mängder kol. Som jag har förstått det så bryts torven ner när den kommer i kontakt med luftens syre vilket leder till utsläpp av växthusgaser.

Jag hämtar den lilla mängd torv som jag använder till sticklingsföroökning från delar av vår skog som är fuktig. Skogen har utdikats för väldigt länge sedan och i detta område hämtar jag en skottkärra vartannat år eller så. När man har tagit torv från marken är det viktigt att fylla igen hålen så att den torv som är kvar inte får kontakt med syret uppifrån.

Hur lång tid tar rotningsprocessen?

Det tar ca 4- 6 veckor och man kan se hur långt de kommit genom att lätt dra sticklingarna uppåt. Om man känner motstånd är rotningsprocessen i gång. När man känner motstånd eller genom att se efter om rötterna växt igenom krukans, är det dags att plantera över sticklingen i en annan kruka med plantjord. Jag brukar förvara mina sticklingar i växthuset över höst och vintern. På våren brukar jag plantera om igen och under hösten får den etablerade plantan komma ut på friland.

Jag har själv inspirerats av Margareta och Christian Oddsberger och av boken *Skogsträdgården : odla ätbart överallt* av Philipp Weiss och Annevi Sjöberg.